GREŞELI DE LIMBĂ ÎN REVISTA DE PEDAGOGIE

DE

LAURA VASILIU

Revista de pedagogie, organul Institutului de ştiinţe pedagogice, este scrisă de profesori şi de învăţători şi adresată lor. Atît prin conţinutul ei, cît şi prin forma în care este prezentată, această revistă trebuie să aibă un rol educativ mai mare decît oricare alta. De aceea limba în care sînt scrise articolele ei trebuie să fie un model de corectitudine.

Realitatea însă nu corespunde cerinţelor. Marea majoritate a articolelor acestei publicaţii, inclusiv cele redacţionale, conţin surprinzător de multe greşeli : greşeli de gramatică, de lexic, de punctuaţie şi, mai puţine, de stil.

Dat fiind numărul mare al greşelilor, ne vom opri numai la cele mai evidente, care contravin regulilor de bază ale limbii şi produc confuzii.

Vom propune de fiecare dată soluţii pentru îndreptarea construcţiilor greşite. După cum se va vedea însă, frazele sînt adesea atît de rău construite, încît, pentru a le da o formă acceptabilă, ele ar trebui scrise din nou.

Greşeli de morfologie sînt puţine, pentru că, în general, morfologia prezintă mai puţine fluctuaţii decît celelalte compartimente ale sistemului lingvistic.

Întîlnim plurale necorecte ca fem. *brăţare* în loc de *brăţări* (*în cazul placheurilor şi **brăţarelor** pentru fixarea ţevilor de gaz.* 4,54) sau fem. *scînteie* în loc de *scîntei* (*la lumina... **scînteielor** ce se înălţau jucăuşe.* 5,48).

Găsim adjectivul *complet* la gradul comparativ : *formarea din ce în ce **mai completă** a noţiunilor.* 5,6.

În ceea ce priveşte sintaxa părţilor vorbirii, greşelile sînt numeroase şi variate.

BDD-A10388 © 1958 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:50:31 UTC)

Vom începe cu cele care sînt frecvente atît în *Revista de pedagogie*, cît și, în general, în limba publicațiilor actuale.

Considerăm că, datorită marii lor răspîndiri, aceste greșeli sînt cele mai periculoase, și de aceea corectarea lor trebuie urmărită în primul rînd.

Nu ne vom mai opri asupra folosirii abuzive a pronumelui relativ *ce*, pentru că a mai fost semnalată și cu alte ocazii și pentru că, afară de cazurile cînd dă naștere la confuzii din pricina caracterului lui invariabil, folosirea acestui pronume nu este o greșeală propriu-zisă.

Trebuie să remarcăm însă confuzia pe care o produce pronumele demonstrativ *acesta*, atunci cînd este așezat departe de substantivul pe care îl înlocuiește. *Despre prof. Ilie Gherghel, prof. Diculescu în vîrstă de 70 de ani ne povestește că într-una din zilele sîngerosului an 1907, pe cînd* ***acesta*** *se afla în cafeneaua Minerva din Craiova, un arendaș a scos revolverul...* 3,19. Cine este *acesta*? Prof. I. G. sau prof. D.? Greu de spus!

În exemplul următor avem a face tot cu o confuzie, produsă de data aceasta de adjectivul posesiv *lor*: *în comitetele de conducere ale acestor corporații muncitorii n-au reușit să pătrundă, așa cum se așteptau unii dintre ei. Curînd și aceștia s-au lămurit asupra rostului* ***lor***. 3,5. Rostul cui? Al comitetelor sau al corporațiilor?

Numeralul *întîi*, adjectiv propriu-zis la origine, se comportă ca orice adjectiv cu o singură terminație: cînd urmează după substantivul determinat, are aceeași formă pentru masculin și pentru feminin (*premiantul* ***întîi***, *clasa* ***întîi***, ca și *somn* ***dulce***, *prăjitură* ***dulce***); cînd precedă substantivul, primește articolul enclitic, masculin sau feminin (*întîiul examen*, *întîia încercare*). Prin analogie cu celelalte numerale ordinale, care au forme deosebite după gen, indiferent de poziția lor față de substantiv (*premiantul* ***al doilea***, *clasa* ***a doua***), în limba actuală apare foarte frecvent numeralul *întîi* cu două forme și atunci cînd este așezat după substantiv. Această abatere ne întîmpină și în *Revista de pedagogie*: *primul studiu din partea* ***întîia***. 4,74.

Altă greșeală care se răspîndește tot mai mult este folosirea verbului *a avea* la diateza reflexivă cu valoare impersonală. După modelul fr. *on a* se spune și la noi *se are*: ***se are*** *în vedere nevoia de creștere rapidă a producției*. 5,33. În limba noastră însă reflexivul impersonal al lui *avea* se redă obișnuit prin persoana I plural a verbului: ***avem*** *în vedere*.

Cele mai multe greșeli se observă la întrebuințarea prepozițiilor și a conjuncțiilor.

Iată un exemplu: *potrivit acestor indicații, în predarea noțiunilor de orientare,* ***cunoașterea*** *locului natal, am pornit de la cele cunoscute de copii,* ***a*** *observațiilor personale asupra „mersului" pe bolta cerească,* ***a*** *punctelor cardinale,* ***a*** *vieții locuitorilor satului* etc. 5,51. În primul rînd

BDD-A10388 © 1958 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:50:31 UTC)

trebuie relevată nerepetarea prepoziției *de* înaintea substantivului *cunoașterea*. Trebuie spus : *noțiunilor* ***de*** *orientare și* ***de*** *cunoaștere a locului...* Afară de aceasta, observăm înlocuirea acuzativului cu prepoziția *de la* prin genitivul format cu articolul posesiv *a* : în loc să se spună *am pornit...* ***de la*** *observațiile personale asupra...*, se spune *a observațiilor...* În sfîrșit, genitivele cu prepoziția *asupra* sînt înlocuite tot prin genitivul cu *a* : *observațiilor...* ***a punctelor*** *cardinale,* ***a vieții*** *locuitorilor* și nu *observațiilor* ***asupra*** *punctelor...,* ***asupra*** *vieții...*

În următorul citat avem a face cu o tautologie : *înlăturarea unor exagerări* ***rezultate datorită*** *accentuării materialului faptic.* 5,14. Cuvintele *rezultate* și *datorită* spun același lucru. Trebuie ori *rezultate* ***din*** *accentuarea...* ori, și e mai bine așa, *datorite accentuării.*

Nu vom stărui asupra confuziei banale dintre prepozițiile *între* și *dintre* sau *în* și *din* ca în exemplul : *distanța* ***între*** *ochi și carte.* 4,74. Se știe că *între* și *în* introduc complementul unui verb, iar *dintre* și *din* un atribut. Prin urmare, în fraza : *aceste cîteva aspecte ale situației învățămîntului* ***în*** *Italia arată ce sarcini...* 3,62, trebuie *din Italia*, fiindcă avem a face cu un atribut.

Prin analogie cu adjectivul *capabil*, al cărui sinonim este, adjectivul *apt* apare construit cu *de* : *natura adolescenților e* ***apt*** *nu numai* ***de*** *o specializare, ci într-o anumită măsură* ***de*** *a-și însuși și o cultură generală multilaterală.* 4,32 (cf. *capabil* ***de*** *fapte mari*). *Apt* cere însă întotdeauna un complement introdus prin *pentru* sau o propoziție introdusă prin *să* (+ conjunctivul) : *apt...* ***pentru*** *o specializare...* ***să-și*** *însușească...*

Atașat e construit cu *față de*, deși uzul limbii impune construcția cu prepoziția *de* sau cu dativul : *era* ***atașat*** ***față de*** *țărănimea muncitoare.* 3,18, în loc de : *atașat de țărănimea...*, sau *atașat țărănimii...*

Verbul a *iniția* apare urmat de conjunctiv, deși, în mod obișnuit, el se construiește cu acuzativul precedat de *în* : *vor fi* ***inițiați*** *anul* ***acesta să conducă*** *o barcă.* 5,49. Corect este : *vor fi inițiați* ***în conducerea*** *unei bărci.* Propoziția mai conține însă o greșeală : termenul *iniția* e întrebuințat impropriu. *A iniția* înseamnă „a da (cuiva) primele noțiuni (într-un domeniu oarecare)". Or aici nu este vorba numai de faza aceasta inițială, adică de început, ci de întreaga acțiune de deprindere a elevilor cu conducerea unei bărci. De aceea trebuie înlocuit verbul *iniția* prin *învăța* : *îi vom învăța să conducă.*

Despre introduce complementele verbelor *a aminti* și *a lămuri* care în următoarele citate ar trebui să se construiască cu *de*, respectiv *asupra, în legătură cu, în ceea ce privește* : *am amintit ceva mai sus* ***despre*** *legătura dintre...* 5,54, *lămurea u masele* ***despre*** *încercarea guvernului...* 3,30.

Datorită analogiei cu adjectivul *egal* (*egal* ***cu***...), verbul *a egala* este urmat de un complement introdus prin *cu* : *salariile de mizerie...* *egala u*

BDD-A10388 © 1958 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:50:31 UTC)

de cele mai multe ori ***cu simbria pe care***... 3,7, deşi, corect, *a egala* se construieşte cu complementul în acuzativ fără prepoziţie: *salariile egalau simbria*...

Se ştie că propoziţia completivă introdusă prin *să* e confundată foarte des cu finala introdusă prin *ca să*, şi astfel se ajunge la construirea completivei cu *ca să*. Tot sub influenţa finalelor, unele propoziţii subiective se construiesc cu *ca să* (*firesc este* ***ca să*** *ne întrebăm*. 3,71) în loc de *firesc este să*...

Pe lîngă folosirea greşită a numeroase prepoziţii, în *Revista de pedagogie* apar grupuri sintactice cu funcţiune de locuţiuni (prepoziţionale sau conjuncţionale), împotriva regulilor limbii noastre. Exemple de felul celor pe care le vom da se întîlnesc adesea şi în alte publicaţii.

Astfel grupului *legat de* i se dă valoare de locuţiune prepoziţională: *tot* ***legat de*** *importanţa pregătirii excursiei vrem să arătăm că*... 5,53. Aici *legat de* are sensul locuţiunii *în legătură cu*, şi de aceea fraza ar trebui să conţină această locuţiune, nu pe *legat de*.

Din cauza contaminării dintre locuţiunile *în afară* ***de***, *în afară de faptul* ***că*** şi *pe lîngă* ***că***, al căror înţeles este asemănător, se ajunge la locuţiunea *în afară că*, neconformă cu normele limbii literare: ***în afară că*** *au ţinut întrunirea, dar*[1] *au împărţit şi*... 3,8. Trebuie spus sau ***pe lîngă că*** *au ţinut*... *au împărţit*... sau ***afară de faptul că*** *au ţinut*... *au împărţit*...

Afară de greşeli ca cele de mai sus, care, aşa cum am mai spus, sînt curente în publicistica actuală, găsim în *Revista de pedagogie* şi unele abateri de la regulile limbii mai puţin frecvente în periodicele noastre.

În exemplul următor constatăm întrebuinţarea dativului în locul genitivului: *programul de reforme liberale în domeniul învăţămîntului apare învechit, contrarevoluţionar* (*cerea doar unele corective* ***sistemului*** *birocratic de învăţămînt ţarist*). 3,37. Dativul *sistemului* ne-ar putea face să credem că *programul de reforme* cere *unele corective* de la *sistemul* de învăţămînt. În realitate este vorba de corective *ale* sistemului de învăţămînt pe care programul le cere conducerii statului. De aceea trebuie folosit genitivul, nu dativul: *cerea unele corective* ***ale sistemului***...

Folosirea formelor cu şi fără articol ale substantivului este uneori defectuoasă: *evenimentele îşi au rădăcină însă în trecut*. 3,4. Pronumele personal *îşi*, care are valoare posesivă, cere ca substantivul determinat de el (*rădăcină*) să fie articulat cu articolul hotărît (*evenimentele îşi au rădăcina*... = rădăcina lor).

Hotărîse ca studenţimea să participe la luptă revoluţionară alături de clasa muncitoare. 3,29. Complementul unui verb exprimat printr-un

[1] Conjuncţia *dar* este de prisos aici, deoarece raportul dintre cele două propoziţii îl exprimă locuţiunea *pe lîngă că*...

BDD-A10388 © 1958 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:50:31 UTC)

acuzativ cu prepoziție și determinat de un adjectiv este de obicei articulat cu articolul enclitic. De aceea fraza aceasta trebuie corectată astfel : *să participe la lupta revoluționară.*

Întrebuințarea diatezelor și a modurilor este uneori greșită.

*S-au purtat discuții asupra felului cum s-a desfășurat excursia, **reliefîndu-se** punctele bune și **dînd** la iveală greșelile comise.* 5,47. Cele două gerunzii (*reliefîndu-se* și *dînd*) sînt circumstanțialele de mod ale aceluiași verb (*s-au purtat*). Verbul regent fiind reflexiv impersonal, iar cele două gerunzii coordonate între ele, e normal ca amîndouă să fie tot reflexive impersonale. Deci : *s-au purtat discuții... reliefîndu-se... și dîndu-se la iveală...*

Verbul *a convinge* nu se construiește cu infinitivul; totuși într-un exemplu din nr. 5,37 el apare urmat de infinitivul cu *de* într-un caz în care se cere conjunctivul : *pentru a convinge mai mult pe elevi **de a nu se îndrepta** spre anumite profesii.* Corect este : *pentru a convinge pe elevi să nu se îndrepte...*

Conjunctivul este întrebuințat greșit ca determinant al infinitivului lung substantivat în citatul următor : *muncesc cu pricepere și elan... pentru lămurirea **ţăranilor muncitori să păşească** pe drumul agriculturii socialiste.* 3,22. Conjunctivul este cerut în general de verbe, iar infinitivul lung este substantiv. De aceea propunem înlocuirea substantivului *lămurirea* printr-un conjunctiv (*ca să-i lămurească pe țărani să păşească...*) sau, pentru a nu avea de două ori conjunctivul în frază, printr-un infinitiv scurt : *pentru a-i lămuri pe țărani să păşească...*

Sintaxa propoziției și a frazei prezintă de asemenea multe abateri de la regulile gramaticale.

Cea mai frecventă greșeală apare în cazul folosirii unor părți de propoziție coordonate sau juxtapuse și constă în lipsa unor elemente auxiliare (articole posesive, adverbe de comparație, verbe auxiliare, prepoziții) legate de fiecare termen. Trebuie să specificăm însă că nu avem a face întotdeauna cu greșeli. Procedeul se răspîndește tot mai mult și nu e cazul să-l condamnăm atunci cînd schema frazei e simplă, cînd termenii enumerați sînt formați din cîte un singur cuvînt, cînd legătura lor cu termenul regent e evidentă. În sensul acesta nu considerăm necorect un exemplu ca : *cercuri speciale de pregătire și **cultivare** a elevilor.* 4,21, unde repetarea prepoziției *de* nu e necesară înaintea celui de-al doilea atribut (*cultivare*).

Dar atunci cînd al doilea termen al enumerării este așezat foarte departe de primul termen și în același timp de elementul regent, lipsa articolului posesiv nu poate fi tolerată : *necesitatea antrenării tine-*

BDD-A10388 © 1958 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:50:31 UTC)

*retului muncitoresc în lupta ilegală, **primirii** în partid a tineretului.* 3,26. Corect este: *necesitatea antrenării.... **a primirii...***

La fel de supărătoare este nerepetarea articolului posesiv în citatul următor, unde cele două genitive, fiind atribute ale aceluiași substantiv, trebuie să aibă aceeași construcție. Afară de aceasta, legătura dintre ele mai este îngreuiată și de intercalarea adverbului *apoi*: *problemele de climă (a l o c u l u i natal și a p o i **țării**).* 5,55. Trebuie spus: *a locului natal și apoi a țării.*

Același este cazul și cu adverbul *mai* ca termen al comparativului: *activitatea cercurilor va deveni mai variată și **antrenantă.*** 5,49. Autorul articolului a crezut că, dacă leagă cele două adjective prin *și*, nu mai e nevoie să repete adverbul, pentru că și fără repetarea lui *mai* se înțelege că și cel de-al doilea adjectiv e la comparativ. Adjectivul neprecedat de *mai* rămîne însă la gradul pozitiv, chiar dacă e coordonat cu un comparativ corect exprimat.

Lipsa auxiliarului la timpurile compuse poate produce confuzii. Vom da aici un citat mai lung, ca să se poată vedea că nici contextul nu ne ajută să limpezim situația: *avînd în vedere că elevii clasei a IV-a susțineau pentru prima dată examen, au inițiat o ședință în cadrul căreia un pionier din clasa a VII-a a vorbit despre „Primul examen". Pionierul a arătat cum **s-a pregătit și întîmpinat** primul examen din viața lui.* 3,55. Sensul celor două predicate subliniate poate fi înțeles în două feluri, din cauză că auxiliarul celui de-al doilea poate fi completat în două feluri: sau *s-a pregătit și **s-a** întîmpinat ...*, ambele verbe reflexive pasive „a fost pregătit și a fost întîmpinat primul examen de către clasa respectivă", sau *s-a pregătit și **a** întîmpinat...*, primul verb fiind reflexiv dinamic „s-a pregătit (el) și a întîmpinat (tot el)" [1]. Dat fiind că pionierul vorbește despre primul examen „din viața lui", ultima interpretare e cea bună.

Greu de înțeles este lipsa prepoziției înaintea celui de-al treilea complement din enumerarea următoare: *formarea deprinderilor de orientare a ajutat elevilor la înțelegerea lecțiilor despre fixarea punctelor cardinale în clasă, pe tablă, **caiet.*** 5,51. Este necesară repetarea prepoziției *pe* (*pe caiet*). O dată cu asta trebuie să mai semnalăm o construcție nerecomandabilă în această frază. Este vorba de verbul *a ajuta* construit cu dativul, probabil după model francez sau german (*aider à quelqu'un, jemandem helfen*). Construcția românească este cu acuzativul: *i-a ajutat pe elevi să înțeleagă lecțiile...*

Supărătoare este și lipsa locuțiunii prepoziționale *împotriva* în exemplul: *să fie îndreptată... î m p o t r i v a concepțiilor burgheze și*

[1] Pentru corectitudinea întregii fraze ar trebui repetată și conjuncția: ***cum** s-a pregătit **și cum** a întîmpinat...*

BDD-A10388 © 1958 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:50:31 UTC)

*mic-burgheze în problemele moralei, **atitudinii** față de muncă și față de...* 4,4. După cum se vede, primul complement e foarte lung, și de aceea, înaintea celui de-al doilea, trebuie repetat *împotriva*: *împotriva concepțiilor..., împotriva atitudinii...*

Regulile privitoare la repetarea obiectului prin pronume nu sînt întotdeauna respectate.

Căutăm astfel să introducem forme noi de activitate și să îmbunătățim pe cele care le-am desfășurat și în trecut. 5,49. Predicatele celor două completive coordonate (*să introducem* și *să îmbunătățim*) au amîndouă același complement: *forme noi*. În propoziția a doua nu este nevoie să repetăm obiectul care este exprimat în prima, dar trebuie să-l reluăm prin pronume: *să **le** îmbunătățim pe cele pe*[1] *care...*

Uneori întîlnim situația inversă, și anume, se reia obiectul din regentă într-o subordonată care n-are obiect: *unele aspecte pe care noi **le** considerăm că elevii trebuie să le cunoască.* 3,78. *Unele aspecte* nu e obiectul lui *considerăm*, ci al lui *trebuie să cunoască*, de aceea repetarea e necesară numai înaintea verbului *cunoască*: *pe care considerăm că trebuie să **le** cunoască.*

Altă dată, obiectul așezat foarte departe de predicat este repetat prin pronume, dar acordul pronumelui cu obiectul se face greșit: *unul din punctele cele mai atractive ale activității taberei, atît pentru școlari cît și pentru părinți, au constituit-o focurile de tabără.* 5,48. Obiectul e masculin, iar pronumele feminin. Trebuie corectat: *unul din punctele... l-au constituit...*

Dacă precedă îndeaproape predicatul, nu mai e necesară reluarea obiectului. În loc de: *un exemplu elocvent în această privință ni-l dau învățătorii.* 3, 17, trebuie spus: *un exemplu... ne dau...*

Întîlnim și excesiv de multe greșeli de acord: greșeli variate ca tipuri, fiecare tip fiind reprezentat prin exemple numeroase.

Cele mai frecvente exemple de acord greșit se observă la articolul posesiv *al* sau la pronumele de întărire *însuși* (de altfel aceste greșeli pot fi întîlnite cu ușurință în toate publicațiile noastre actuale). Vom lua două exemple la întîmplare: *nu cunosc felul de mînuire **al** foarfecii.* 4,51; *să le arate copiilor cum pot pregăti **ei** **înșiși** materialul.* 3,72. Nu vom stărui asupra lor, pentru că au mai fost discutate și în alte numere ale revistei noastre.

Este surprinzător și îngrijorător însă faptul că în *Revista de pedagogie* apare foarte des acordul greșit al predicatului cu subiectul. Se întîlnesc exemple de acord al subiectului la plural cu predicatul la singular (***învățătorii** strîngeau țăranii la școală și îi **îndemna** la răscoală.* 3,7) sau subiectul la

[1] Trebuie repetat și *pe* spre a se reda acuzativul pronumelui *care*.

BDD-A10388 © 1958 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:50:31 UTC)

singular cu predicatul la plural (*sărbătorirea a 50 de ani de la răscoalele țăranilor din 1907 sînt transformate în adevărate lecții*... 3,3). Observăm de asemenea subiect multiplu construit cu predicatul la singular : *burghezia și moșierimea care simțea că le*[1] *fuge pămîntul de sub picioare.* 3,13 ; *nici noțiunea de epopee și nici romantismul nu se poate explica*... 4,88.

Predicatul exprimat printr-un reflexiv pasiv poate fi considerat ca un reflexiv impersonal, și atunci apare acordul greșit între acest predicat și subiectul lui : predicatul stă la singular, iar subiectul la plural (*li se arăta și sarcinile în lupta pentru*... 3,33). Evident, predicatul trebuie pus la plural : *li se arătau sarcinile.*

În alt loc, neglijîndu-se faptul că predicatul, la un timp compus, este reflexiv *impersonal*, auxiliarul lui se pune la plural : *se atrage atenția elevilor că li se vor cere deseori să facă asemenea clasificări.* 4,22. Construcția nu poate fi corectă decît cu auxiliarul la singular : *li se va cere.*

Greșit acordat este și cel de-al doilea atribut adjectival din citatul : *a p r e g ă t i r i i sistematice și temeinică a elevilor.* 3,55. Trebuie pus și *temeinică* tot la genitiv.

În privința t o p i c i i vom proceda la fel ca și pînă acum, lăsînd la o parte abaterile obișnuite : despărțirea prin cuvinte incidente a grupurilor de cuvinte care formează unități de sens, așezarea determinantelor departe de determinate, fapt care duce la confuzii sau la acorduri greșite.

Credem că prezintă mai mult interes un exemplu în care poziția substantivului determină valoarea lui cazuală și funcțiunea lui sintactică : *avînd un caracter informativ, cartea*... *o f e r ă posibilitatea învățătorului de a recunoaște*... 4,73. Autorul a vrut să spună : *cartea oferă învățătorului posibilitatea*..., *învățătorului* fiind complement indirect, iar *posibilitatea* complement direct. El n-a ținut însă seamă de faptul că, dacă așază substantivul *învățătorului* după substantivul *posibilitatea*, dativul poate fi luat drept genitiv, întrucît are exact aceeași formă cu acesta din urmă, iar substantivul respectiv devine atribut.

Gerunziul așezat d u p ă verb e în mod obișnuit circumstanțial de mod. El ste circumstanțial de cauză atunci cînd p r e c e d ă verbul. În exemplul pe care-l vom discuta acum, situația e tocmai contrară : gerunziul, care are funcțiune cauzală, urmează după verb, dînd naștere, în felul acesta, la confuzii : *materialul intuitiv a f o s t p u s din nou î n u m b r ă, vorbele învățătoarei predominînd*[2] *lecția, expunerea ei neapelînd la imaginile locurilor vizitate.* 5,6. Corect este : *vorbele predominînd, expunerea neapelînd*..., *materialul a fost pus în umbră.*

---

[1] De remarcat că pronumele obiect indirect care reia subiectul multiplu este la plural.
[2] Sub influența verbului *domina, predomina* apare ca tranzitiv, deși în realitate el e intranzitiv.

BDD-A10388 © 1958 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:50:31 UTC)

Alte mii au înfundat temnițele ***stingîndu-se*** *după chinuri groaznice, lăsînd în urma lor soțiile și copiii.* 3,9. S-ar putea înțelege că *miile* au înfundat temnițele *stingîndu-se...*, gerunziul arătînd modul în care se săvîrșește acțiunea. De fapt, cele trei verbe (*au înfundat, stingîndu-se* și *lăsînd*) exprimă trei acțiuni coordonate care se succed în timp. Aici construcția se corectează nu prin schimbarea topicii, ci prin unificarea modurilor celor trei verbe coordonate: *au înfundat... s-au stins... au lăsat...*

În legătură cu ultimele două exemple trebuie să remarcăm și abuzul de gerunzii care fac stilul greoi.

Cu privire la corespondența timpurilor am găsit puține greșeli. Vom da totuși două exemple:

Ca urmare a întrunirii din dimineața de 14 martie, răscoala ***începe*** *cu o furie neobișnuită și* ***a ținut*** *3 zile.* 3,16. Cele două verbe trebuie să fie la același timp, pentru că sînt coordonate și se referă la același subiect: *răscoala a început... și a ținut....*

Spre deosebire de anii anteriori, cînd aceste cunoștințe ***se dau*** *copiilor cu ocazia lecțiilor de citire explicativă, anul acesta, predarea geografiei ca obiect separat impune...* 5,51. Deoarece, după cum ne arată circumstanțialul *anii anteriori*, este vorba de o acțiune iterativă, săvîrșită în trecut, verbul trebuie să stea la imperfect. În frază apare forma *se dau*, care se pretează la confuzii: poate fi imperfect (*dam, dai...*, *dau*), dar poate fi și prezent (pers. a II-a pl. a prezentului verbului *a da* este identică cu pers. a III-a pl. a formei de imperfect amintită aici). De aceea trebuie folosit imperfectul cu reduplicare *dădeau*, care nu se confundă cu nici o altă formă verbală.

După cum am spus la început, stilul *Revistei de pedagogie* prezintă puține greșeli. Cele mai multe privesc simetria frazei, mai precis construcția părților de propoziție coordonate dependente de același regent.

Am așteptat ca proiectul noii programe de limbă și literatură română... să se fi publicat... pentru a fi discutat și îmbunătățit acolo unde era necesar și astfel ***se puteau*** *înlătura și unele lipsuri.* 4,87. Predicatul *să se fi publicat* are trei compliniri coordonate între ele: *pentru a fi discutat și îmbunătățit...* și *se puteau înlătura.* Credem că nu mai e necesar să explicăm de ce primele două verbe nu pot fi la un mod și ultimul verb la altul, mai ales că primele sînt nepersonale, iar ultimul personal. Întrucît fraza e foarte lungă, ea ar trebui întreruptă înainte de *astfel*, pentru ca cele ce urmează după el să apară ca o concluzie, așa cum este și logic, judecînd după sensul întregii fraze. În felul acesta nu mai e nevoie de schimbarea modului: *pentru a fi discutat și îmbunătățit... Astfel se puteau...*

BDD-A10388 © 1958 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:50:31 UTC)

Am înțeles o dată mai mult ***strînsa legătură** dintre educație și problemele politice generale, **că fără rezolvarea acestora din urmă nu e posibilă democratizarea școlii.*** 3,38. Cele două compliniri ale predicatului *am înțeles* sînt prima un complement direct și a doua o propoziție completivă directă introdusă prin *că*. Construcția este greoaie, din cauză că cele două regimuri care stau pe același plan față de elementul regent (predicat) sînt unul parte de propoziție, iar celălalt propoziție. Cum însă propoziția completivă amintită nu poate fi redată printr-un complement, credem că cea mai potrivită soluție este repetarea predicatului înaintea conjuncției *că*.

Lexicul are greșeli numeroase, care constau în special în folosirea improprie a termenilor datorită necunoașterii exacte a sensurilor.

Infinitivul lung substantivat *explicare* apare cu valoarea derivatului în *-ație* de la aceeași temă (*explicație*) : ***explicarea** constă în faptul că...* 4,30. Aici greșeala constă în confuzia dintre rezultatul acțiunii și acțiunea însăși. Trebuie spus : ***explicația** constă în...*

Substantivul *interes* „dorință de a cunoaște și a înțelege ceva" are numai singular. Același cuvînt cu sensul „preocupare de a obține un avantaj" are și singular și plural. În nr. 4, 20 al *Revistei de pedagogie* nu se ține seamă de această deosebire și substantivul apare la plural cu primul sens menționat aici : *pe baza **intereselor** elevilor pentru diferitele obiecte...*, deși pe aceeași pagină găsim și întrebuințarea corectă a aceluiași cuvînt : *știe să deștepte **interesul** elevilor.*

Și în această revistă apare greșeala, arhicunoscută, care constă în folosirea cuvîntului *material* (informații, date, tot ce permite documentarea într-o anumită chestiune) cu sensul impropriu de „text finit, rezultat al prelucrării datelor..." : *pune la îndemîna cititorilor **materiale** tratînd probleme asupra unor evenimente din cele mai importante...* 3,88. O dată cu aceasta trebuie să atragem atenția și asupra folosirii abuzive a cuvîntului *problemă*, care se observă în limba presei actuale. În citatul dat acest cuvînt este complet inutil și totodată greșit construit cu prepoziția *asupra* în loc de genitivul pur și simplu.

Afară de cuvinte folosite impropriu, apar împrumuturi sau formații noi, prin nimic justificate. Astfel sînt : verbul *a corela* „a fi în corelație cu", probabil după adjectivul *corelativ* (*grupa **corelează** cel mult cu grupa disciplinelor realiste.* 4,26) ; *mixtare*, care presupune existența unui verb *a mixta* (*99 subiecți care sînt pentru **mixtare.*** 3,43) ; *practicum* „practică" (*au fost introduse lucrările practice în atelierele școlare, **practicumul** în conducerea mașinilor.* 3,93) ; *simbriot* „angajat cu leafă" (*burghezia și **simbrioții** ei agită din nou steagul periculos al cosmopolitismului.* 4,12).

Punctuația, în special în ceea ce privește virgula, pare că nu se conformează nici unei reguli.

BDD-A10388 © 1958 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:50:31 UTC)

Extrem de des subiectul este despărțit de predicat prin virgulă : *puterea celor puțini* [,] *se zdruncina.* 3,14. De regulă, propozițiile sau cuvintele incidente sînt despărțite prin virgulă numai la început : *muncind cu unelte de mînă, **oricît de perfecționate ar fi deprinderile voastre** niciodată n-ați putea ajunge...* 4,52. Atributiva determinativă este despărțită prin virgulă de substantivul determinat : *numeroși sînt învățătorii* [,] ***care s-au identificat...*** 3,14.

★

Greșelile analizate mai sus le-am extras din numerele 3, 4 și 5 ale *Revistei de pedagogie* din anul 1957. Nu sînt singurele, dar, după părerea noastră, sînt dintre cele mai grave.

Ținînd seamă atît de publicul căruia i se adresează revista, cît și de scopul educativ prin excelență pe care îl urmărește ea, autorii trebuie să fie foarte atenți la forma în care își prezintă articolele. Colectivul de redacție al *Revistei de pedagogie* trebuie să aibă în vedere faptul că, înainte de a lua în considerație conținutul articolelor, cititorii observă limba în care sînt scrise ele, că prima impresie le-o dă modul de prezentare. De aceea credem că, pentru ținuta revistei și pentru prestigiul ei, înlăturarea greșelilor de felul acesta este absolut necesară.

BDD-A10388 © 1958 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:50:31 UTC)